

Izhaja vsak četrtak ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravnništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Solski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglašilni poslanice se računijo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. J. Murušič) v Gorici.

Roparji.

Strašno je, kar čitamo o preganjanju katoliške cerkve na Francoskem. Takega preganjanja ni trpela sv. cerkev že mnogo stoletij. Prišlo pa ni nepričakovano. Kdor je poznal razmere francoskih katoličanov, francoske duhovščine in francoskih škofov, je vedel, da mora priti do tega. Pokojni papež Leon XIII. je večkrat povzdignil glas, da bi izpremenil žalostne razmere, a vsakokrat zastoj! Zdaj se kažejo prežalostne posledice, ki nas silijo, da raziskujemo o vzrokih.

In kje je glavni vzrok? Tega ni težko najti, ako pomislimo, da izvira vse preganjanje iz zakonov, ki so jih poslanci sprejeli in odobrili v državnem zboru. Kakšni poslanci, takšni zakoni! Poslanci so sami liberalci in brezverci, zato so tudi postave liberalne in brezverske.

Že več desetletij trobijo liberalni in brezverski časopisi: Duhovščina naj gre v cerkev in zakristijo! Duhovniki nimajo nič opraviti pri volitvah! Neuko ljudstvo je res mislilo, da je to res, in da morajo duhovniki v cerkev in sakristijo. Duhovščina sama je spala ob volitvah. Prepuščila je volitve liberalnim in brezverskim kričačem, omejevali se na spovednico in prižnico. Izvoljeni poslanci so sami liberalci in brezverci, ki so zdaj skovali roparske postave za katoličane, za duhovščino in za cerkev.

Ob tem dejstvu lahko zdaj vsakdo jasno spozna, kako neumen, hudoben in krivičen je klic: Duhovščina nima nič opraviti pri volitvah!

To naj premislijo tudi naši slovenski rojaki, ki čitajo in podpirajo nam nasprotno časopise. Prepričani smo, da se bližajo tudi nam taki časi! Ako ob prihodnjih državnozbornih volitvah zmaga liberalci, dobili bomo tudi mi brezverske postave, ki se nam že obetajo, n. pr. ločitev cerkve od države, ločljivost zakonske zveze itd.

LISTEK.

Jezuit in prostozidar.

(Dalje.)

Po dveh letih je napravil Karol samostansko obljubo ter postal jezuit; bil je torej vsprejet v zvezo časih mož, ki so po pisavi brezverskih časnikarjev „roparska garda papeževa, trakuja malopridnosti, krvosesi držav, skrunilci krščanske ljubezni, gnojna bula na ljudskem telesu, krti in slepiči ob dnevnem svitu našega veka in pogrebci vse človeške sreče.“ — v resnici pa so najbolj plemeniti, srčni in požrtvovalni sinovi katoliške cerkve, pravi junaki krščanske ljubezni. Da, to junaštvo pač obilno presega srčnost kakega vojaka v krvavem boju.

Zdaj so ga poslali na višje učilišče v izobrazbo v lepi renski dolini pod tirolskimi gorami. Zvalo se je „Marija — Danica“ Tu je izpoznal najbolj sloveče može prvega reda — ne le v cerkvenih, ampak tudi v svetnih znanostih. Učili so po najnovejši metodi temeljito in skrbno. Mnogi učitelji so bili prej svetovalci škofov in knežji vzgojevalci. — Veliko veselje mu je bilo, ko so ga posetili iz Monakovega mati, sestra in Avgust. Ta

Tudi mej nami je mnogo dobrih katoličanov, ki zahajajo radi v cerkev, ki spoštujejo duhovščino, a imajo nespametno misel, da naj bi se duhovščina ne vtilkala v volitve, da naj bi o tem nikdar ne govorila! Mislimo, da jih bo francoska katastrofa vsaj zdaj spametila!

Ako bomo držali roke križem ob volitvah, dobili bomo tudi v avstrijsko zbornico roparje za poslance. Odprimo o pravem času oči in podajmo se na delo. Organizujmo volilce, podučujmo in opominjamo, dokler je še čas!

Vspehi pri užitnini in davščinah na pivo.

Kdor se je vglobil v finančne razmere naše dežele in naših občin ter jih primerjal z onimi drugih kronovin, spoznal je takoj, da so pri nas doklade na posredne in neposredne davščine ogromne ter da so — v naši deželi v obče, posebno pa še v naših treh slovenskih okrajih — uže davno prekoračile meje dopustljive možnosti za vspešen razvoj blagovitosti v deželi. V treh slovenskih okrajih ne znašajo nikjer manj nego 100%, a presegajo to in tam 300% in celo 400%, kar se nahaja v drugih kronovinah zelo redko.

Tozadevne pritožbe so pri nas tudi na dnevnem redu in — žal — opravljene. Posledica teh nenormalnih razmer je gospodarski propad dežele, ki ima dandanes gotovo nad 100 milijonov hipotiziranega dolga. Vkljub veliki marljivosti in skrajni varčnosti lezejo naši boljši posestniki in kmetje vedno bolj v dolgove ter grede pod zlo. Velika posestva razpadajo, posebno tam, kjer niso spojena s kako obrtjo ali trgovino, in tudi srednje kmetije se drobé v atome, če ni v hiši sami delavnih meči, ki obdelujejo zemljo brez ptuje pomoči ter jo varujejo s skrajno varčnostjo pred — bobnom.

Uzroki temu žalostnemu dejstvu so

različni, a glavne je iskati na jedni strani v druginji in pomanjkanju delavskih močij na deželi, na drugi pa v previsokih davkih in različnih dokladah.

Drugod so davki razmeroma nižji od naših in tudi deželne in občinske doklade manjše, a pri vsem tem so izdatki za napredek na učnem, gospodarskem, prometnem in sploh kulturnem polju večji od naših.

Ta trditev se zdi na prvi hip neverjetna, in vendar je resnična in takoj razumljiva, ako pomislimo, da so romali do lanskega leta pri nas stolisočaki posrednega davka v zasebne žepe namesto tja, kamor so bili namenjeni. Ogromne svote denarja so se poizgubavale v žepu privatnikov, namesto da bi jih dobivali oni činitelji, ki so jih nalagali za svoje namene in potrebščine. A ljudstvo, to ubogo naše ljudstvo, je moralo zalagati te svote še jedenkrat v dokladah na izravne davke. To je drugi vzrok gospodarskega propada dežele in uzrok, da so pri nas občinske in deželne doklade tolike. To pojasnuje tudi s poldansko svitlobo, zakaj so druge dežele pri manjših dokladah bolj napredovale od naše.

Koliko se je poizgubilo v naši deželi na ta način, je dandanes težko dognati; a brez strahu, da bi nam mogel kdo resno oporekati, trdimo, da — milijoni.

Čitatelji se prepričajo iz naslednjih podatkov lahko sami, koliko bi bile oškodovane država, dežela in naše občine le v letu 1905, ako ne bi bila sprejela dežela pobiranja naklad na pivo v lastno režijo, in država pobiranja državne, deželne in občinske užitnine v svojo upravo. Iz teh podatkov naj sklepajo potem sami, koliko škode so trpeli imenovani činitelji v teku let.

a) Vspehi pri davščini na pivo.

Kdor hoče dobro in pravično oceniti te vspehe, si mora naprej ogledati tozadevne dohodke prejšnjih let. V to svoto podajemo čitateljem sledeče uradne in zanesljive podatke:

III.

Marija pl. Herdeg ni dočakala sinovega mašništva. Zbolela je in videla je, da gre ž njo h koncu. V veliki žalosti sta stala Avgust in Bogomila ob smrtni postelji.

Mati je zdaj posebno resno svarila Avgusta:

„Ljubi Avgust, veš, kako sem te ljubila, da sem ponudila — ko si bil trdo bolan — vsako žrtev, če mi le podari tvoje življenje, in to veliko žrtev sem tudi dala — namreč tvojega brata Karola. Ohrani v sebi duha pobožnosti in molitve. Saj je vse minljivo tu na svetu. Vzemi za vzgled brata Karola, ki je zapustil vse zaradi Boga ter se daroval za te. Ta meč pod Marijino podobo naj te spominja vedno dvojne žrtve: materine in bratove. Če ga boš kdaj nosil, nosi ga kot pobožen kristijan. Varuj se slabih tovarišev, posebno zaničevalcev vere in brezbožnih prostozidarjev, ki so napravili toliko zla naši družini in posebno očetu. Bodi vedno zvest sin katoliške cerkve! ...“

Nato mu da svojo sliko v majhni srebrni pušici. „Nosi to pri sebi, in ne stori nikdar kaj takega, kar bi bilo ne vredno tvojih roditeljev!“

Dežela je dobila l. 1888 potom za kupa pri nakladi 1 K od hektolitra na drobno potočenega piva 5.446 K, leta 1897 pri isti nakladi 8.800 K, leta 1899 pa 10.400 K in leta 1901 natančno 11.000 K.

Ko je nastopil novi deželni odbor, ki se je jel živo zanimati za užitnino vsled znane ostre razprave v deželnem zboru, oddala se je ta davščina potom zakupa za leto 1902 vedno še pri nakladi 1 K za 18.025 K.

Po prizadevanju deželnega odbora se je povisala ta davščina za leto 1903 od 1 K na 1.70 K ter je dala uže čistih 40.678 K 50 vin. Za leto 1904 je pa oddal deželni odbor pri istih odnošajih za 46.200 K.

Ti vspehi in skrbno nabrani podatki v tej zadevi so privedli dež. odbor do sklepa, da sprejme pobiranje naklad na pivo v lastno režijo, naj stane, kar hoče. Dežela ima ne le pravico, marveč tudi dolžnost poizvedeti natanko, koliko ta davščina nese. Žal, da je prišel do tega sklepa vsaj jedno leto prepozno, kajti lani so dela pri železnici deloma uže ponehaval; leto poprej je bilo po baški in soški dolini bolj živahno, in izvestno je, da bi bil vspeh l. 1904 lepši od lanskega.

Toda uže zadnji nam kaže, kako modro je postopal deželni odbor, da je vpeljal za pivo lastno režijo. Uže v prvi polovici leta je dobil skoraj toliko dohodka, kakor leta 1904 za celo leto in skoro štirikrat toliko kakor l. 1901.

Zanimivo je, kako rase konsum piva od meseca do meseca in kako pojema potem s toplino, zato podajamo tu čitateljem dohodke od meseca do meseca za leto 1905.

Januar je dal 1.688 K 47 vin., februar 1.651 K 50 vin., marec 5.617 K 90 vin., april 8.383 K 24 vin., maj 9.208 K 76 vin., junij 14.782 K 56 vin., julij 16.191 K 56 vin., avgust 15.171 K 55 vin., september 8.375 K 10 vin., ok-

„Ti, ljuba Bogomila, si bila zmerom priden in pobožen otrok; za te me ne skrbi toliko. Zelela si v samostan; zdaj se ti to lahko izpolni. Ko boš Bogu posvečena, moli za me in očeta, pa za Avgusta in Karola.“

Nato ju pokriza še oba, ju blagoslovi ter ju poljubi.

„Pozdravita mi preljubega Karola! Naj moli za me!“

Pobožno je živela, pobožno je tudi umrla! —

Po materini smrti se je veliko spremenilo. Stotnik Kugler je šel v pokoj ter skrbel za siroti. Brat Karol ju je tolažil in priporočil Kuglerju ter jima svetoval v družinskih stvareh. Bogomila je stopila v samostan sv. Srca Jezusovega, ki se posvečuje posebno češčenju presv. Jezusovega srca in vzgoji krščanskih deklic. Karol se je odrekel svojega dežela, da je bilo bolje oskrbljeno za vzgojo Avgusta in opravilo Bogomilino.

Avgusta je vleklo k vojakom. Hotel je biti častnik.

Stari Kugler pa je imel pomisleke ter je odkimaval.

(Dalje pride.)

L. Primožič
slovenski optikar v Gorici
ulica Vetturini 3.

priporoča č. duhovščini in sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko zalogo **optičnih izdelkov** in sicer vsake vrste očal, barometre, toplomerje, zdravniške toplomerje, daljnogleda, vage za vino, žganje itd. Sprejema naročila in poprave in pošilja na dom.

Lekarna
Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico (Varstvena znamka) popije. — Okrepé želodec, storé, da zgine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenici 60 vin.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovna z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno kronske nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

00000000000000000000

SLIKA

prevz. knezonadškofa msg.
dr. Sedej-a
se dobiva edino v odlikovanem fotografskem atelje - ju **Anton-a Jerkič-a** v Gorici in sicer po sledečih stalnih cenah:

Velika slika, opremljena s krasnim paspartu-om, doprsno ali sedeč pri mizi, umetniško izvršena	K 6—
Po pošti poslana	6 50
Enaka slika v narav. barvah „ Kabinetna slika, cela podoba, ali doprsno opremljena s krasnim paspartu-om	9 —
Poslana po pošti	3—
Enaka slika v narav. barvah „	3 40
Slika v naravni velikosti s krasnim paspartu-om	4 50
Enaka slika v narav. barvah „	24—
Enaka slika v narav. barvah „	80—

Anton Kuštrin,
trgovec v Gorici
Gospiska ulica št. 25

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2, kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mлина iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Ivan Bednařik
priporoča svojo **knjigoveznicu** v Gorici ulica Vetturini št. 3.

Karol Draščik,
pekovski mojster na Kornu v Gorici odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. n v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetlnjo izvršuje naročila vsakovrstnega peciva tudi najfinejšega, za nove maše in godove kolače za birmo in poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljubneje.

Vojaško in navadno orožje.

P. N.

Ker nameravam svojo trgovino uravnati večinoma za prodajo izgotovljenih oblek, prodajam krojno blago po znižani ceni 95% tovarniške cene. Kdor se hoče po ceni obleči, ima zdaj ugodno priliko, posebno črno dobro blago za novice. Jamčim zato, da mu ostane v spominu tvrška M. Poveraj, na Travniku v Gorici.

Priprave za duhovski stan.
Duhovske kape, ovratnike itd.

Teod. Slabanja
zlatar, ulica Morellí št. 73.

Preč. duhovščini in slav. občinstvu se daje na znanje, da se prodajajo cerkv. posode po znižanih cenah. Izdeluje se vsakovrstne predmete iz srebra, alapke in medí po najnovejših vzorcih. Popravljajo se uže obrabljene cerkv. priprave, posrebrni in pozlađi se z ognjem. Sprejemajo se tudi vsakovrstna dela v cizeliranju, v izrezljanju posamnik črk in monogramov itd. Ilustrovan cenik na zahtevo brezplačno. Zaboji poštnine prosti.

Prosiva zahtevati listke!

Najboljše stiskalnice za vino

in OLJKE so naše stiskalnice „**HERRUZ**“ najnovjšega in najboljšega sestava z dvojnimi in neprotrganimi pritiskalom; najamčeno najboljšo delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice; hidravlična stiskalnica, najboljša avtomatična patentno. „**SYPHONIA**“ ki deluje od sebe, ne da bi jih bilo treba goniti. Plugi, mlinci za grozdje, sadje in oljko. Robkalnice za grozdje. Vinogradiški plugi. Sukalnice za sadje in druge vegetalne. Livjenske in mineralne pridolke. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko. Mlatilnice za žito, čistilnice, rotnilnice, Slamoročnice, ročni mlinci za žito v razni velikosti in vsi drugi stroji za poljedelstvo. Izdeluje in prodaja s jamstvom kot posebnost najnoveje, lahore izkušene, kot najboljšo pripoznane in odlikovane sestavi

Ph. Mayfart & Co
tovarna za poljedelsko in vinško stroje na DUNAJU, II. Taborskastrasse št. 71. Autom. škropilnice.

Odkloven v vseh državah sveta z nad 500 slatimi in srebrnimi kolajncami. Cenik s podobami in mnogoštevilna pohvalna pisma. — Razprodajalec in zastopnik se iščejo povsodi, kjer le mislo zastopati.

IGN. ŠULIGOJ
urar pri Sv. Luciji ob Soči

naznanja slav. občinstvu, da ima v svoji zalogi najnovejše in najtrpežnejše švicarske ure in najboljše šivalne stroje. o o o o

Šivalne stroje daje tudi na obroke.

Anton Krušič
trgovec, krojaški mojster, tekališče J. Verdi 33 in tekališče Fr. Josip 35

Zgoraj imenovani naznanja sl. občinstvu in posebej č. duhovščini, da mu je ravno dospelo sveže avstrijsko in angleško blago za vsakovrstne stanove. Izdeluje po najnovejših krojih. Blago in delo jamči.

Biznija sezona

Jako izdatno sredstvo proti

revmatizmu in trganju po udih (putiki)

je liker **GODINA**, katerega pripravljata v Trstu lekarnarja Rafael Godina, lekarna „Alla Madona della Salute“ pri Sv. Jakopu, in Josip Godina, lekarna „All' Igea“ v ulici Fornelo št. 4. — Stekleničica stane 1 K 40 vin. — Potom pošte se ne pošilja manj kakor 4 stekleničice, in sicer proti poštnemu povzetju, ali pa, ako se določijo naprej, 7 K, nakar se stekleničice določijo franko in so v tem znesku zapopadani vsi pošiljateni stroški. Dobiva se v vseh lekarnah.